

ÄMNESLÄRAREXAMEN

DEGREE OF BACHELOR OF ARTS/SCIENCE IN SECONDARY EDUCATION

DEGREE OF MASTER OF ARTS/SCIENCE IN SECONDARY EDUCATION

DEGREE OF BACHELOR OF ARTS/SCIENCE IN UPPER SECONDARY EDUCATION

DEGREE OF MASTER OF ARTS/SCIENCE IN UPPER SECONDARY EDUCATION

Benämningar

Ämneslärarexamen finns med två inriktningar; grundskolans årskurs 7-9 samt gymnasieskolan. Inriktningarna ges med olika omfattning (hp = högskolepoäng), ett varierat antal ämnen och ämneskombinationer, beroende på vald studiegång. De två studiegångar som är avgörande för examensbeskrivningen är Ämneslärarutbildningen (ÄLU) samt Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), där KPU bl a ger ett större utrymme för ämneskombinationer än ÄLU – i det följande kallat valbar respektive fast ämneskombination. Följande inriktningar ges:

- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9
Degree of Bachelor of Arts/Science in Secondary Education
(**ett** ämne, 180 hp, KPU)
- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9
Degree of Bachelor of Arts/Science in Secondary Education
(**två** ämnen, 225 hp, KPU)
- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9
Degree of Master of Arts/Science in Secondary Education
(**tre** ämnen, 270 hp, KPU med **valbar** ämneskombination eller ÄLU med **fast** ämneskombination)
- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan
Degree of Bachelor of Arts/Science in Upper Secondary Education
(**ett** ämne, 210 hp, KPU)
- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan
Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary Education
(**två** ämnen, **valbar** ämneskombination, 300/330 hp, KPU)
- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan
Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary Education
(**två** ämnen, **fast** ämneskombination, 300/330 hp, ÄLU)

Fastställande

Examensbeskrivningen för ämneslärarexamen är fastställd av rektor 2011-12-13, reviderad 2013-05-21 och reviderad av Examensenheten 2014-12-12 enligt ändringar i Högskoleförordningen bilaga 2, examensordningen och 2015-12-15 av rektor.

Examensbeskrivningen gäller studenter antagna fr o m höstterminen 2015.

Utbildningsnivå

Ämneslärarexamen avläggs på grundnivå eller avancerad nivå.

Mål enligt högskoleförordningen

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i *årskurs 7–9* ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i *gymnasieskolan* ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska studenten också

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdigheter och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,

- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkännet och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Examensfordringar

Nationella krav enligt högskoleförordningen och Förordning om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan, utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

De ämnen som Mittuniversitetet har examensrätt i samt hur ämnena får kombineras anges i bilaga 1 till denna examensbeskrivning. KPU omfattas dock inte av ämneskombinationen i bilagan, men samtliga i examen ingående ämnesstudier ska vara undervisningsämnen relevanta för verksamhetsområdet.

Utöver ovanstående gäller också följande för respektive benämning/studiegång:

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 (ett ämne, 180 hp, KPU)

Sammanfattning:

- UVK, 60 hp (inklusive ämnesdidaktik)
- Ett ämne, 90 hp
- Examensarbete, 15 hp (inkluderas i någon av ovanstående moduler)
- VFU, 30 hp

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 (två ämnen, 225 hp, KPU)

Sammanfattning:

- UVK, 60 hp (inklusive ämnesdidaktik)
- Ämne I, 90 hp
- Ämne II, 45 hp
- Examensarbete, 15 hp (inkluderas i någon av ovanstående moduler)
- VFU 30 hp

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 (tre ämnen, 270 hp, KPU)

Sammanfattning:

- Samma fordringar som studiegång ÄLU (se följande rubrik), men med valbar ämneskombination och UVK med ämnesdidaktik

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 (tre ämnen, 270 hp, ÄLU)

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 195 högskolepoäng i tre undervisningsämnen. När två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik ingår i utbildningen omfattar examen ämnesstudier endast i dessa två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta minst en fördjupning om 90 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde. För varje övrigt ämne krävs minst 45 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 90 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Sammanfattning:

- UVK, 60 hp
- Ämne I, 90 hp (inklusive minst 15 hp självständigt arbete)
- Ämne II, 45 hp
- Ämne III, 45 hp
- Självständigt arbete, 15 hp (i något av ovanstående ämnen, utöver de 15 som redan nämns ovan)
Om ämneskombinationen är Sv/Sh fordras bara två ämnen, 90 hp vardera (gäller även Musik)
- VFU, 30 hp varav 15 hp ska vara förlagd inom relevant verksamhet och ämne

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (ett ämne, 210 hp, KPU)

Sammanfattning:

- UVK, 60 hp (inklusive ämnesdidaktiska studier)
- Ett ämne, 120 hp
- Examensarbete, 15 hp (inkluderas i någon av ovanstående moduler)
- VFU, 30 hp

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (två ämnen, valbar ämneskombination, 300/330 hp, KPU)

Sammanfattning:

- UVK, 60 hp (inklusive ämnesdidaktiska studier)
- Ämne I, 120 hp
- Ämne II, 90 hp alternativt 120 hp (Sv, Sh, Mu)
- Examensarbete, 30 hp eller 2 x 15 hp (inkluderas i någon av ovanstående moduler)
- VFU, 30 hp

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygsättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (två ämnen, fast ämneskombination, 300/330 hp, ÄLU)

För ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 eller, när så krävs, 255 högskolepoäng i två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygsättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Sammanfattning:

- UVK mot gymnasiet, 60 hp
- Ämne I, 120 hp
- Ämne II, 90 hp, alternativt 120 hp (Sv, Sh, Mu)
- Självständigt arbete, 30 hp alt 15 x 2 hp i ett eller två av ämnena
- VFU 30 hp varav 15 hp ska vara förlagd inom relevant verksamhet och ämne

Övrigt

Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning studenten har fullgjort och vilket/vilka undervisningsämnen som examen omfattar. Samtliga kurser ingående i examen ska vara på högskolenivå, helt avslutade och får ej överlappa/likna varandra i innehåll.

Innehållet i denna examensbeskrivning med tillhörande bilaga är en sammanfattning av tillämpliga delar ur bilaga 2 och 4 i Högskoleförordningen samt Förordning om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen.

I denna bilaga anges vilka ämnen som får kombineras i en ämneslärarexamen. Ämnen med **fetstil** är de ämnen som Mittuniversitetet har tilldelats examensrätt för.

Ämnesval och ämneskombinationer för studiegång ÄLU – s k fast ämneskombination

Grundskolans årskurs 7–9

Ämnen för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 delas in i följande ämnesgrupper:

1. **engelska**, matematik, modersmål och **svenska**,
2. bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd,
3. **engelska**, moderna språk, modersmål och svenska som andraspråk,
4. geografi, **historia**, religionskunskap och **samhällskunskap**,
5. **biologi**, **fysik**, **kemi** och teknik,
6. **engelska**, moderna språk, modersmål, svenska, svenska som andraspråk och teckenspråk, och
7. **biologi**, **fysik**, **kemi**, matematik och teknik.

Ämneskombinationerna för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 är följande:

1. ett ämne ur ämnesgrupp 1 och två andra ämnen ur ämnesgrupp 3, 4 eller 5, alternativt ur ämnesgrupp 3 två olika språk inom ämnet moderna språk,
2. ett ämne ur ämnesgrupp 2 och två ämnen ur ämnesgrupp 4, 6 eller 7,
3. ämnena bild och slöjd ur ämnesgrupp 2 och ett ämne ur ämnesgrupp 4, 6 eller 7,
4. tre ämnen ur ämnesgrupp 4 eller ämnesgrupp 5, och
5. två av ämnena svenska, samhällskunskap och musik.

Gymnasieskolan

Ämnen för inriktning mot arbete i gymnasieskolan delas in i följande ämnesgrupper:

1. **engelska**, matematik, modersmål och **svenska**,
2. **engelska**, grekiska, latin, moderna språk, modersmål, svenska som andraspråk och teckenspråk,
3. filosofi, företagsekonomi, geografi, **historia**, juridik, psykologi, religionskunskap och **samhällskunskap**,
4. **biologi**, **fysik**, **kemi**, naturkunskap och teknik,
5. idrott och hälsa, och
6. bild, dans, musik och teater.

Ämneskombinationerna för inriktningen mot arbete i gymnasieskolan är följande:

1. ett ämne ur ämnesgrupp 1 och ett annat ämne ur ämnesgrupp 2, 3 eller 4,
2. två ämnen ur ämnesgrupp 2, 3 eller 4, alternativt ur ämnesgrupp 2 två olika språk inom ämnet moderna språk,
3. idrott och hälsa och ett ämne ur ämnesgrupp 1, 2, 3 eller 4,
4. ett ämne ur ämnesgrupp 6 och ett ämne ur ämnesgrupp 1, 2, 3 eller 4, och
5. ett ämne ur ämnesgrupp 6 och ytterligare 90 högskolepoäng inom det i ämnesgrupp 6 valda ämnesområdet.